

ריאיון עם הפרופ' לסלי פירס (Leslie Peirce)

שאלה: מה הביא אותך לעסוק בהיסטוריה של המזרח התיכון?
תשובה: העניין שלי בנושא החל בעקבות שירותי בחיל השלום. התגוררתי כשנתיים בגזיאנטפ (Gaziantep) שבתורכיה (שלושה חודשים מתוך התקופה הזאת התגוררתי בכפר במחוז אנטקיה (Antakyal)). למעשה, ביקשתי להישלח למרוקו, משום שבלימודי באוניברסיטה למדתי כמה קורסים שעסקו בהיסטוריה צרפתית מודרנית, אך לאחר שהתקבלתי החליטו הרשויות במרוקו שלא לקבל נשים, וכאשר הגיעה ההצעה להישלח לתורכיה, הסכמתי. עליי להודות שידעתי מעט מאוד על המדינה ועל תושביה, אולם זו הייתה להרפתקה הגדולה ביותר של חיי. באותן שנים גדל המימון למחקרים שעסקו באזורים לא-מערביים של העולם, וכך אחרי השירות בתורכיה נסענו, אני וכמה חברים נוספים מגרעין חיל השלום שלי, ללמוד לתואר שני באוניברסיטת הארוורד. אני למדתי במסלול בן שנתיים לתואר שני בלימודי המזרח התיכון.
עם זאת, אז טרם שקלתי להתמקד בהיסטוריה של האזור, ורק כעבור חמש-עשרה שנים החלטתי לחזור ולכתוב דוקטורט. מכיוון שבאותה עת עבדתי בפרינסטון, התמזל מזלי, ואוניברסיטת פרינסטון החליטה להסתכן ולקבל סטודנטית מבורגת ובעלת משרה. ואולם, הם דרשו שתחילה אלמד רק קורס אחד, כנראה כדי להוכיח שאני עדיין כשירה מבחינה אינטלקטואלית (באותה תקופה הייתה האפליה על רקע גיל בולטת יותר מהיום). ברנרד לואיס (Lewis) לימד סמינר שנראה לי מעניין; הכול הסתדר היטב, והוא היה למנחה שלי בדוקטורט. (כשהגשתי בקשה להתקבל ללימודי הדוקטורט עבדתי ב־Educational Testing Service, שם הייתי אמונה על כתיבת החלק המילולי במבחן ה־GRE. למרות זאת, נזקקתי לאישור מדיקן בית הספר ללימודים מתקדמים בפרינסטון כדי להשיג פטור מדרישות מבחן ה־GRE; אני חושדת שהעובדה שהוא מצא את העניין הזה משעשע, סייעה לי להתקבל ללימודים).

שאלה: איזה חוקר השפיע על תפיסת עולמך האקדמית יותר מכול, ובאלו אופנים?
תשובה: לא היה חוקר משפיע אחד, ולא הושפעת מחוקרים בלבד. 'אישיות' האקדמית עוצבה במשך השנים בעקבות מפגשים מגוונים. תחילה זכיתי להכשרה טובה בלימודי לתואר ראשון בהארורד, שבהם היסטוריה הייתה המקצוע העיקרי שלי. לאחר מכן בא תורם של המרצים מפרינסטון, ובמיוחד של ברנרד לואיס, מרטין דיקסון (Dickson) ורוי מותחדה (Mottahedeh), וכן, כאשר כתבתי את הדוקטורט, גם של נטלי זימון דייזיס (Davis). ח'ליל אינג'יק (Inalcik), שלימד פליאוגרפיה עוסמאנית בפרינסטון, היה מנטור חשוב בעבורי (הוא נהג לשאול אותי: 'מה עם הנשים? אל תזניחי את הנשים!').

חבריי ללימודי הדוקטורט השפיעו עליי מאוד, ובמיוחד שון מרמון (Marmon). זכורה לי, בין היתר, סדנה שארגנו, שון מרמון ואנוכי, כדי לקרוא את אורינטליזם של אדוארד סעיד, (שטרם נכלל בסילבוס), והצגנו את עבודותינו. ייתכן שהדבר שמשפיע יותר מכול על הרחבת אופקיי ועל הדרכים שבהן אני מעוניינת להשתמש בידע שצברתי הוא הוראת סטודנטים לתואר ראשון. גם העבודה עם סטודנטים לתואר שני מרחיבה תמיד את גבולות החשיבה. בעצם, אפשר לסכם את השאלה הזאת ביחסי מוריד-מורשיד / מורשיד-מוריד (מורה-תלמיד / תלמיד-מורה).

שאלה: כיצד הגעת לחקור את ההרמון האימפריאלי?

תשובה: זה סיפור מביך במקצת. כאשר התחלתי בלימודי הדוקטורט בפרינסטון, נדרשתי להציג שם סופי למטלת הסיום בסמינר הראשון שהשתתפתי בו. באחד הימים ביקשה ממני חברה פמיניסטית (שהיא דוקטור לספרות אנגלית) לספר לה קצת על היסטוריה עוסמאנית. לאחר כחמש דקות היא קטעה אותי ושאלה 'איפה הנשים?' אני השבתי משהו כמו: 'אה, הן היו בהרמון, הן לא עשו הרבה', והיא השיבה בחריפות (במילים שאסור להעלות על הכתב) ואמרה: 'את צריכה לצאת ולחקור את זה'. וכך עשיתי. להגנתי אמרתי לה שיש [באימפריה העוסמאנית] מוסד המכונה 'סולטנות הנשים', ואכן הוא הפך לנושא הסמינר שלי.

שאלה: האם ספרך *Morality Tales* מציג קו שונה מהקו שהצגת בספרך הקודם, *The Imperial Harem*, או שמא מדובר בחלק מתהליך אחד? מה גרם לך לבחור בנתיב מחקרי זה?

תשובה: בנוגע לשאלה בעניין התהליך האחד – כן ולא.

מצד אחד – לא, לא מדובר בשבירת קו, משום שבמהלך כתיבת הדוקטורט נשאלתי כל הזמן מה היו היחסים בתוך משפחות רגילות וכיצד התאפיינו יחסים מגדריים רגילים. וכך, כאשר התחלתי לעבוד על רשומות בתי המשפט בשביל הספר *Morality Tales*, זו הייתה השאלה שקיוותי להשיב עליה. רצה הגורל ורשומות בתי המשפט לא הכילו מידע רב בנושא, ולכן הכיוון המחקרי שלי השתנה מעט. מצד אחר – כן – מדובר בקו אחר משום שבפרויקט הבא שלי ניסיתי להתרחק מחצר המלוכה (אף שלא תכננתי מראש לעסוק בגזיאנטפ). נוסף על כך, התאהבתי במאמרו המוקדם של רונלד ג'נינגס (Jennings) שעסק בנשים ברשומות בית הדין של קייסרי; אני זוכרת שהערות השוליים שבו, ובהן ציטוטים ארוכים מדבריהן של הנשים, ריתקו אותי במיוחד. אם כך, הבנתי שאני מעוניינת לעסוק ברשומות בתי משפט, והתברר שגזיאנטפ הייתה אחד המקומות היחידים שהיו בהם רשומות מתחילת המאה השש־עשרה, וסברתי שאוכל לקבל היתר לעיין בהן.

כעת, משחלף זמן־מה מכתובת שני הספרים, אני רואה שהחוט המקשר ביניהם הוא העניין שלי במיקום היבטים מקומיים של מגדר (ההרמון, בית הדין) בהקשרים פוליטיים וחברתיים רחבים.

שאלה: במאה הקודמת היו חוקרים שנחשבו 'מגה-סטארים' (כמו אלברט חוראני [Hourani], ח'ליל אינלג'יק ואחרים) והיום אנו עדים לתהליך שבו ניכרות פרגמנטציה של הידע, מצד אחד, והתרחבות של הידע, מצד אחר. בעקבות זאת נעשה בלתי אפשרי לעקוב אחר כל הפרסומים בתחום. כיצד השפיעו שינויים אלו על מצב המחקר? תשובה: אני חושבת שעניית בעצמך על חלק מהשאלה, בכל הנוגע לדעיכתם של חוקרים 'מגה-סטארים'. ובקצרה, ברחבי העולם יש כעת הרבה יותר חוקרים העובדים בתחום. הגורמים המשפיעים על המצב הזה הם הגידול במספר המוסדות להשכלה גבוהה; תהליך הגלובליזציה, המוביל לעניין גובר בתרבויות של חברות לא-מערביות ובהיסטוריה שלהן, והימצאותן של אוכלוסיות מגוונות בחברות שונות בכלל ובאקדמיה בפרט. עצם הגידול המספרי הזה משמעותו הכפלת מספרם של תחומי מחקר משניים והיווצרותם של תחומי התמחות חדשים רבים.

ההשפעה הברורה על מצב המחקר ניכרת בעובדה המשמחת שתחומי הידע הזמין היום רחבים יותר ועמוקים יותר. מקורות מסוימים, שבעבר נעשה בהם אך שימוש מועט, נעשו כעת מוכרים היטב לחוקרים, והאינטרנט אף מספק גישה למקורות רבים שהגישה אליהם בעבר הייתה תלויה בתכנון מוקדם, בהשגת מימון ובנסיעות. עם זאת, גידולן של 'חזיתות הידע' אינו מקל תמיד את הנטל שבכתיבת היסטוריה. תחילה למדנו לשלב בעבודתנו ממדים חברתיים ולאחר מכן גם היסטוריה מגדרית, ולכן כעת אנו נדרשים להיות קשובים להיבטים הקשורים במיניות ובעת האחרונה גם להיבטים הנוגעים לסביבה (ואלו רק אחדים מהדגשים המעסיקים את המחקר בעשורים האחרונים). אני סבורה שכעת נעשה קשה יותר לגבש 'סינתזות גדולות' או לגבש תזות משנות פרדיגמות, שנהגנו לקשר לאותם 'מגה סטארים'. אני מלאה התפעלות ממרצם הבלתי נלאה של ה'מגה סטארים' – כמה מהם כתבו מחקרים מהפכניים שעסקו במגוון רחב של נושאים ותקופות, וקרוב לוודאי שהם שלטו בשפות רבות יותר מהחוקר הממוצע כיום. ייתכן שעניין זה קשור, לפחות בחלקו, למלחמת העולם השנייה ולתוצאותיה (שניים מהמנחים שלי בדוקטורט גויסו במהלך המלחמה כדי ללמוד שפות 'אקזוטיות').

באשר להתרבות המהירה של תחומי משנה ותחומי התמחות, אוכל לומר שבעבר הייתי מוטרדת מהנטייה לחבר מונוגרפיות בתחומים הרלוונטיים רק לחוקרים העוסקים באותו תת-תחום, אולם בזמן האחרון הופיעו שתי התפתחויות המסייעות לתיקון המצב: ראשית, תחום המחקר שלנו למד לשוחח עם חוקרים מחוצה לו באמצעות כתיבה 'שקופה' (הידד לדעיכתה של טרמינולוגיה בלתי ניתנת לתרגום!)

ובעזרת היכולת להסביר לאנשים שאינם מומחים בתחום שלנו מהם ההיבטים הרחבים יותר של נושאי המחקר שאנו עוסקים בהם. שנית, אנו רואים שוב מחקרים שיש בהם 'סינתזות גדולות', וכן כמה ספרי לימוד ראויים לשבח.

שאלה: עד לפני שלושה עשורים יכולנו לדבר על מחקר אוריינטלי ייחודי בבריטניה, בצרפת, בגרמניה, ברוסיה ובארצות הברית, אך משלהי שנות השבעים נראה שהאקדמיה האמריקנית שולטת בתחום. אילו השפעות היו לכך על התחום בכלל ועליך בפרט? תשובה: עלינו, כך נראה, לבחון את המונח 'האקדמיה האמריקנית' שהזכרת בשאלתך. אכן, אוניברסיטאות בצפון אמריקה עדיין מכשירות מספר גדול של סטודנטים לתארים מתקדמים. אולם הרכבה של אוכלוסיית הסטודנטים כאן, כמו של חברי הסגל בתחום, השתנה שינויים מהותיים מאז – אם נבחר בתאריך אקראי – הקמת MESA (האגודה הצפון אמריקאית ללימודי המזרח התיכון) ב-1966. ככל שהתחום התרחב, כך נהייתה אוכלוסיית החוקרים בין-לאומית יותר. אם כן, עד כמה 'אמריקנית' היא ההיסטוריה של המזרח התיכון כפי שהיא נחקרת, נלמדת ונכתבת בימים אלו בצפון אמריקה? השאלה אם יש 'אסכולה אמריקנית' או 'סגנון אקדמי אמריקני', היא שאלה אחרת; אישית, אינני סבורה שיש כאלה.

והערה אחרונה בנושא זה: שאלתך זו הפתיעה אותי, מאחר שבשנים האחרונות תהיתי אם מרכז הכובד בתחום המחקר שלי עובר לאירופה (ובכלל זה לאסטנבול). כנסים וסדנאות מלהיבים רבים נערכים באסטנבול ובערים אירופיות נוספות, עד שלעתים אני חשה פרוכיניציאלית למדיי.

שאלה: מה יחסך להוראה? מה לדעתך הופך חוקר למורה טוב? מה את מעוניינת שהסטודנטים שלך יפיקו מהשיעורים שלך?

תשובה: זו שאלה מאתגרת, בשבילי על כל פנים, משום שבאוניברסיטאות שלימדתי בהן ההוראה אינה חשובה כמו המחקר, ולכן אני נוטה למדוד את ההישגים שאני מעוניינת להשיג יותר על פי הפרסומים שלי ופחות על פי ההוראה.

על סמך משוכים על קורסים שלימדתי אני יכולה לומר שאינני המרצה הברורה ביותר, אך אני מקבלת דירוגים גבוהים בנוגע ללהט שלי (כל הסטודנטים מרגישים שאני אוהבת את תחום המחקר שלי). אם יש לי מטרה אחת בהוראת סטודנטים לתואר ראשון, היא שהם ימצאו בשיעור משהו שהם יכולים להתחבר אליו, להתחבר לנושאי הלימוד ולעשותם 'שלהם'. אני מוצאת שקל לעשות זאת בנוגע לעוסמאנים – כמושא מחקר, הם מכלול הגורם לעניין עצום, ובארצות הברית לכל הפחות, הנושא הזה עדיין אינו מוכר מספיק, ולכן הוא מספק גירוי למסע גילויים אקזוטי.

באשר להכשרת סטודנטים לתארים מתקדמים לעיסוק מחקרי בהיסטוריה, שאיפתי משותפת [לעמיתי, ע. פ.]. לגרום לסטודנטים לשאול שאלות טובות, כלומר,

שאלות שיש להן היגיון מבני בנוגע לזמן ולמקום הנידונים, ושהן מגובשות היטב, אך עדיין פתוחות דיין כדי לאפשר תשובות בלתי צפויות. כתיבה טובה היא תמיד אתגר, ואני מקווה שבשיעורים שלי הסטודנטים מקבלים 'טיפ' או שניים בעניין כתיבה ברורה ומשכנעת.

שאלה: איך את רואה את תפקידך בהנחיית סטודנטים לדוקטורט? האם יש לך שיטה מסוימת לעבודה עם הסטודנטים שלך, או שכל סטודנט הוא מקרה לגופו?
תשובה: כל סטודנט הוא מקרה מיוחד, ואני מוכרחת לומר שאינני סבורה שיש לי סגנון הנחיה מסוים (תצטרך לערוך סקר בקרב הסטודנטים שהנחיתי כדי לבחון זאת). הדוקטורנטים שונים מאוד זה מזה באופיים וברקע ההשכלתי שלהם, למשל, אם הם בעלי תואר שני או לא, מהי רמת התקדמותם במחקר עד כה, אם יש להם רעיון מגובש באשר לתחום העניין שלהם, באיזו מידה הם מצליחים להשתלב בתכנית הדוקטורט המסוימת שלהם וכך הלאה. כמו כן, באוניברסיטות שלימדתי בהן הנחיית סטודנטים היא מעין 'ספורט קבוצתי' – המנחה משתדל מאוד שלא להיות המנחה היחיד של סטודנט.

כפי שהורינו משפיעים על אופי ההורות שלנו, כך אני סבורה שהמנחים שלנו משפיעים על דרך ההנחיה שלנו. אני מוצאת עצמי, למשל, משתמשת באותם תרגילים שבהם השתמש המנחה שלי בעת שאני כתבתי את עבודת הדוקטור שלי (אף שבתקופה ההיא לא קיבלתי את השיטות האלה בכרחה).

ייתכן שלא מדובר בדיוק בהנחיה, אולם אני מוצאת שאחת השיטות היעילות ביותר לעבוד עם דוקטורנטים היא למנותם למתרגלים של מרצים; ככל הנראה, המרצה הוא שמעצב [את השיעור], אך תמיד מדובר במערכת יחסים דו-כיוונית, משהו שסטודנטים לתואר ראשון נהנים לראות.

והערה אחרונה בעניין: אף שלא צפיתי זאת, אני שמחה מאוד כאשר לעתים מתגבשת מערכת יחסים טובה בין המנחה לבין הסטודנט לשעבר, כאשר הסטודנט או הסטודנטית יוצאים לדרכם העצמאית, ואז הקשר נעשה דו-כיווני באמת.

שאלה: בשלושת העשורים האחרונים אנו רואים יותר ויותר נשים המבקשות קריירה אקדמית, ומספרן של העוסמאניסטיות המובילות הולך וגדל. האם את סבורה שחוקרות זכו למעמד שווה, או שמא האקדמיה היא עדיין מועדון של גברים? איזו עצה תוכלי לתת לסטודנטיות צעירות המתחילות את לימודיהן המתקדמים, או העומדות לקראת סיום הדוקטורט?

תשובה: לפני כשלושה עשורים, כאשר התחלתי את לימודי התואר השני במחלקה ללימודי המזרח הקרוב, קבוצת עמיתיי הורכבה מגברים ונשים במספר שווה. ככל

שיכולתי לתפוס אז (משום שהייתי מבוגרת יותר, ומשום שלא למדתי בהיקף מלא), כל הסטודנטים זכו ליחס שווה, ואחוזי ההצלחה שלהם היו דומים גם כן. לעומת זאת, הסגל היה ברובו המכריע (ואולי כולו?) – גברים; האישה היחידה שהייתה חברה בוועדת הדוקטורט שלי, נטלי זימון דיוויס, הייתה מהמחלקה להיסטוריה. כמו כן, נאלצתי להחליף כמה מנחים עד שמצאתי מישהו שיהיה אוהד לעבודה העוסקת בנשים. כיום יש שיפור גדול במצב בסגל; כפי שאמרת, יש מספר ניכר של נשים, והן עושות עבודה טובה בכל דרגי האקדמיה.

ניסיוני האישי (בשלוש אוניברסיטאות בארצות הברית) מלמד שבמחלקות השונות, ולעתים גם ברמת המכללה או האוניברסיטה כולה, יש עדיין אפליה, ועדיין נוהגים מנהגים המיועדים לרפות את ידיהן של נשים, והם אינם ייחודיים לתחום לימודי המזרח התיכון.

שאלה: יש לי הרושם שסטודנטים כיום נוטים לצמצם את תחומי העניין שלהם להיסטוריה עכשווית. מעטים עוסקים במאה התשע-עשרה, ועוד פחות מכך בתקופות מוקדמות יותר. האם את מסכימה עם טענה זו, ואם כן, מהן, לדעתך, הסיבות לנטייה זו?

תשובה: אני מסכימה, אף שאינני סבורה שהמצב חמור כפי שאתה גורס. אני תוהה אם אפשר למצוא נתונים סטטיסטיים על זליגה לעיסוק בתקופה המודרנית, ואם כן, אם מדובר בתנועה עקבית או במצב שנוצר בעקבות אירועים מסוימים. כמי שעוסקת בתקופה המודרנית המוקדמת, במאה החמש-עשרה עד המאה השבע-עשרה בפרט, אינני האדם המתאים להסביר את המצב שנוצר, פרט לכך שאוכל להצביע על המובן מאליו – המזרח התיכון מושך אליו תשומת לב, עניין וסקרנות רבים הרבה יותר ממידותיו הגאוגרפיות, וחוקרים נקראים לבחון את ההיסטוריה העכשווית שלו, ואף מעוניינים בכך בעצמם.

אחד הגורמים המשפיעים על מצב זה בארצות הברית טמון בעובדה שמרכזים אקדמיים הזוכים לתמיכה ממשלתית שמים דגש על התקופה המודרנית, ואוניברסיטאות שבהן יש מרכזים כאלה נוטות להיות יצרניות חשובות של תארים ושל מחקרים. כמו כן, גם גופי מימון המעניקים מלגות לדוקטורנטים עשויים להעדיף מחקרים העוסקים בתקופה המודרנית. קרוב לוודאי שגם אוניברסיטאות קטנות יותר, כאלה שיש בהן תקן לאדם אחד או לשני אנשים העוסקים במזרח התיכון, יעדיפו לתת מקום לחוקר המסוגל לעסוק בתקופה המודרנית באופן אחראי.

למרות האמור לעיל, המאה השמונה-עשרה זכתה בעת האחרונה לפריחה יחסית, וכעת אפשר לומר זאת גם על המאות השש-עשרה והשבע-עשרה. האם בקרוב נראה רנסנס בלימודי המאה החמש-עשרה? אני מקווה בהחלט שחוקרים צעירים יפנו לעסוק במחקר על המאות האלה, אם כי גם כיום אינני מרגישה בודדה כלל.

שאלה: כיצד נעשתה היסטוריה עוסמאנית לתחום מחקר פורץ דרך? מה יש בתחום הזה, או באנשים הנמשכים אליו, שעושה אותו תחום חדשני שכזה? וכמו כן, מדוע אין הקבלה בין העושר שבלימודים עוסמאניים לבין המצב בתחום ההיסטוריה האיראנית? תשובה: למעשה, איני משוכנעת שלימודים עוסמאניים הם תחום 'פורץ דרך' בתוך ההיסטוריה של המזרח התיכון, או בהשוואה ללימודי היסטוריה של אזורים או של עמים אחרים. אין ספק שלעוסמאניסטים יש שפע של מקורות לעבוד עמם, ומרביתם אינם מנוצלים, או אינם מנוצלים דיים. התוצאה היא שכמעט בכל מחקר יש הזדמנות להציג ממצאים חדשים ותוכנות מחדשות. עם זאת, אף שאינני בטוחה בעניין, ייתכן שאפשר לומר זאת גם על לימודים איראניים (העולם הפרסי עצום, וההיסטוריה שלו ארוכה בהרבה מההיסטוריה העוסמאנית), או על לימודי אפריקה וצפון אפריקה.

שאלה: ממה את נהנית במיוחד בעבודתך? תשובה: אני אוהבת מאוד לעסוק במחקר. אינני יכולה לומר שאני 'אוהבת' לכתוב, אולם בימים אלו אני מתחילה לחשוב על עצמי כ'סופרת', כמו גם כמורה וכהיסטוריונית. כמו כן, אני אוהבת מאוד ללמד, וגם את האינטראקציה עם הסטודנטים. עם זאת, אינני אוהבת לברוק עבודות ולתת ציונים, לשמש בוועדות אקדמיות ואדמיניסטרטיביות (אם כי דרך העיסוקים האלה אפשר להכיר יותר טוב את האוניברסיטה שעובדים בה, ולעיתים בעזרת העבודה הזאת אפשר לקדם את המחלקה, את חבריה, או את שדה המחקר).

אני אוהבת גם להשתתף בכנסים (ברובם, לפחות), במיוחד אם הם נערכים במקומות מעניינים (אני מתקשה לשכנע את אחי שנסיעות אקדמיות הן אכן נסיעות עבודה).

ובקצרה, למקצוע שלנו יש יתרונות רבים! אני אסירת תודה על שאני יכולה לעסוק במחקר וליצור חברויות עם אנשים באוניברסיטאות אחרות במקומות אחרים (ואני גם שמחה מאוד על שאינני עוסקת בהיסטוריה אמריקנית!).

שאלה: אילו פרויקטים מעסיקים אותך כעת? תשובה: אני עובדת כעת על ביוגרפיה פופולרית של הורם (Hürrem), שפחתו, ומאוחר יותר אשתו, של סולימאן הראשון, שנהנתה במהלך השנים מתהילה רבה, ובעת ובעונה אחת מדימוי שלילי. כאשר אני אומרת 'ביוגרפיה פופולרית', אני מתכוונת לכך שאני עובדת עם סוכן ועם מו"ל עסקי, אף שהספר יכול את כל האפראטוס האקדמי הרגיל. מבחינה סגנונית מדובר בספר שונה למדי מסוג הספרים שאני מורגלת בו, ולכן מדובר באתגר אמיתי בשבילי. אתגר נוסף הוא שלספר הזה יש מועד אחרון (deadline) אמיתי ביותר.

אני עובדת גם על פרויקט משני, העוסק בחטיפות ובשבוי, ועד כה התמקדתי במאה השבע-עשרה. הפרויקט הזה מפוזר למדיי, ויש להגדיר את 'גבולות הגזרה' שלו; לפי שעה, עדיין אינני בטוחה מה יהיו הגבולות האלה. עד כה כתבתי שני מאמרים שנולדו ממחקר זה, ואני מצפה לשוב אל הפרויקט הזה אחרי שאסיים את הביוגרפיה. עם זאת, יש חפיפה בין שני הפרויקטים, משום שהורם הייתה רק אחת מאלפי האנשים שנחטפו, נשבו במלחמה, או שנכפה עליהם לשרת בבית השושלת העוסמאנית.

שאלה: בנוגע להיסטוריה כללית ולמחקר היסטורי עכשווי – האם את מרוצה מהנתיבים המחקריים שבהם פוסעים כיום חוקרים? מה היית מעוניינת לראות כה'דבר החם הבא' במחקר העוסמאני?

תשובה: אני מרוצה מאוד מהכיוונים שהתחום מתפתח אליהם ומוצאת עניין רב בדגשים שהתהוו בתקופה האחרונה במחקר, למשל – סביבה ואסונות טבע, אוריינות עממית ותרבות חומרית. לצד זאת, אני שמחה באותה מידה לקרוא מחקרים חדשים בנושאים מגובשים יותר, כמו משפט וחברה.

אף שיהיה זה בעיקר לתועלתי האישית, מאחר שאני עוסקת כעת בעצמי בעבודה ביוגרפית, הייתי רוצה ש'הדבר החם הבא' יהיה יותר מיקוד במחקר על יחידים – היסטוריה דרך העדשה של "חיי ותקופתו".... הסדרה Makers of the Muslim World, היוצאת לאור בהוצאת One World Publications, יכולה לשמש מודל מועיל לכך. כמו כן, אנו, העוסמאניסטים, צריכים להקדיש עצמנו יותר להנגשתם של עוד מקורות ראשוניים באמצעות תרגומם. אני מלאת הערצה לעריכסטים שערכו את מחקריהם כדי לתרגם את ההיסטוריה של א-טברי. ומאחר שנראה שתרגום לאנגלית יהיה מועיל לשם כך, כדאי שאשמע בעצתי שלי!

שאלה: איך את רואה את קהילת חוקרי המזרח התיכון הישראלית? האם יש לקהילה זו מאפיינים ייחודיים, ומהי לדעתך תרומתה הייחודית של הקהילה הזאת, אם יש לה תרומה כזאת?

תשובה: אני חושבת שתרומה 'לאומית' אינה הדרך לבחון את תחום המחקר שלנו; עניין זה קשור, כפי שציינתי למעלה, בגלובליזציה המאפיינת את התחום שלנו. עם זאת, במענה לשאלתך אומר שלדעתי המרץ והחיות המאפיינים את קהילת חוקרי המזרח התיכון בישראל חורגים הרבה מעבר לגודל האוכלוסייה בישראל ולמספר האוניברסיטאות בה. מחשבה נוספת שיש לי בעניין זה היא שאינני מכירה מספיק מחקרים שנכתבו על ידי ערבים ישראלים, וייתכן שהדבר נובע מנטיית לקרוא בעיקר מחקרים בתחום ההתמחות שלי.

תרגום מאנגלית: בן זרחי